

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 15/09-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť V. M., B.; PhDr. B. Z., B.; JUDr. T. K., B.; Ing. M. K., B.; M. V., P.; Ing. P. Č., B.; Ing. M. D., B.; H. M., B.; Ing. V. K., B., a P. K., B., zastúpených advokátom JUDr. D. R., B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 29 ods. 2, čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6, čl. 10 a čl. 11 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Prezídia Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie - Demokratická strana č. 4/2008 z 3. marca 2008, uznesením Ústrednej rady Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie - Demokratická strana z 8. marca 2008 a rozhodnutiami Súdu Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie - Demokratická strana č. 1, č. 2, č. 3, č. 5, č. 6, č. 8, č. 9, č. 11 a č. 12 zo 17. marca 2008 a č. 14 zo 14. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. M., PhDr. B. Z., JUDr. T. K., Ing. M. K., M. V., Ing. P. Č., Ing. M. D., H. M., Ing. V. K. a P. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2008 doručená sťažnosť . M., B. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“); PhDr. B. Z., B. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“); JUDr. T. K., B. (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“); Ing. M. K., B. (ďalej len „sťažovateľ vo 4. rade“); M. V., P. (ďalej len „sťažovateľ v 5. rade“); Ing. P. Č., B. (ďalej len „sťažovateľ v 6. rade“); Ing. M. D., B. (ďalej len „sťažovateľka v 7. rade“); H. M., B. (ďalej len „sťažovateľka v 8. rade“); Ing. V. K., B. (ďalej len „sťažovateľ 9. rade“), a P. K., B. (ďalej len „sťažovateľ v 10. rade“, ďalej spolu len „sťažovatelia“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 3. júna 2008 vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 29 ods. 2, čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6, čl. 10 a čl. 11 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Prezídia Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie - Demokratická strana (ďalej len „SDKÚ-DS“) č. 4/2008 z 3. marca 2008, uznesením Ústrednej rady SDKÚ-DS z 8. marca 2008 a rozhodnutiami Súdu SDKÚ-DS č. 1, č. 2, č. 3, č. 5, č. 6, č. 8, č. 9, č. 11 a č. 12 zo 17. marca 2008 a č. 14 zo 14. apríla 2008.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že písomným podaním z 10. marca 2008 generálny sekretár SDKÚ-DS jednotlivým sťažovateľom oznámil, že v prílohe im zasiela uznesenie Prezídia SDKÚ-DS z 8. marca 2008, ktoré v zmysle čl. 8 ods. 5 stanov SDKÚ-DS pozbavilo jednotlivých sťažovateľov výkonu práv člena SDKÚ-DS až do právoplatného rozhodnutia Súdu SDKÚ-DS. Prílohu uvedeného písomného podania tvorilo uznesenie Ústrednej rady SDKÚ-DS z 8. marca 2008, ktorým ústredná rada konštatovala, že „... postup niektorých jednotlivcov... viesť vnútrostranícku diskusiu prostredníctvom médií, je vzhľadom na uznesenia prezídia SDKÚ-DS 1/2001 a 4/2008 konaním úmyselne porušujúcim pravidlá politickej zodpovednosti podľa čl. 9 stanov SDKÚ-DS“, a uznesenie Prezídia SDKÚ-DS č. 5/2008 z 8. marca 2008, ktorým prezídium v zmysle čl. 8 ods. 1 a 5 stanov SDKÚ-DS za úmyselné porušovanie politickej zodpovednosti zbavuje výkonu práv menovaných členov SDKÚ-DS (v konaní pred ústavným súdom sťažovatelia) a ktoré je súčasne návrhom na začatie konania o ich vylúčení z politickej strany.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uviedli argumenty, na základe ktorých tvrdia, že:

- uznesením Prezídia SDKÚ-DS č. 4/2008 z 3. marca 2008, ktorým rozhodlo, že o vnútrostraníckych veciach SDKÚ-DS sa bude v budúcnosti hovoriť len na straníckych orgánoch, boli porušené ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a právo podľa čl. 10 dohovoru,

- uznesením Ústrednej rady SDKÚ-DS z 8. marca 2008, ktorým konštatovala, že postup niektorých jednotlivcov z Regionálneho zväzu SDKÚ-DS v B., ktorým sa rozhodli viesť vnútrostranícku diskusiu prostredníctvom médií, je vzhľadom na uznesenie Prezídia SDKÚ-DS č. 1/2001 a č. 4/2008 konaním úmyselne porušujúcim pravidlá politickej zodpovednosti podľa čl. 9 stanov SDKÚ-DS, boli porušené ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 29 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 10 a čl. 11 dohovoru,

- uznesením Prezídia SDKÚ-DS č. 5/2008 z 8. marca 2008, ktorým za úmyselné porušenie pravidiel politickej zodpovednosti zbavilo jednotlivých sťažovateľov práv člena SDKÚ-DS až do rozhodnutia Súdu SDKÚ-DS, boli porušené ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 29 ods. 2, čl. 46 a čl. 48 ústavy a ich práva podľa čl. 6, čl. 10 a čl. 11 dohovoru.

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že Prezídium SDKÚ-DS uznesením č. 4/2008 z 3. marca 2008 porušilo ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a právo podľa čl. 10 dohovoru, Ústredná rada SDKÚ-DS uznesením z 8. marca 2008 porušila ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 29 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 10 a čl. 11 dohovoru a Prezídium SDKÚ-DS uznesením č. 5/2008 z 8. marca 2008 porušilo ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 29 ods. 2, čl. 46 a čl. 48 ústavy a ich práva podľa čl. 6, čl. 10 a čl. 11 dohovoru, a aby ústavný súd uvedené uznesenia označených orgánov SDKÚ-DS zrušil. Sťažovatelia v sťažnosti ďalej žiadajú, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť uznesení Prezídia SDKÚ-DS č. 4/2008 z 3. marca 2008 a č. 5/2008 z 8. marca 2008 až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

Sťažovatelia svojím podaním doručeným ústavnému súdu 3. júna 2008 doplnili pôvodnú sťažnosť. V doplnení sťažnosti namietajú postup Súdu SDKÚ-DS na jeho

zasadnutí 17. marca 2008, na ktorom rozhodol osobitne rozhodnutiami č. 1, č. 2, č. 3, č. 5, č. 6, č. 11, č. 8, č. 9 a č. 12 vo vzťahu ku každému zo sťažovateľov v 1. až 9. rade (v označenom poradí) o ich vylúčení z politickej strany SDKÚ-DS. Sťažovateľ v 10. rade namieta rozhodnutie Súdu SDKÚ-DS č. 14 zo 14. apríla 2008, ktorým rozhodol o jeho vylúčení z politickej strany SDKÚ-DS.

Podľa sťažovateľov každým z označených rozhodnutí zo 17. marca 2008 a vo vzťahu k sťažovateľovi v 10. rade rozhodnutím zo 14. apríla 2008 Súd SDKÚ-DS porušil ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 46 a čl. 48 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6, čl. 10 a čl. 11 dohovoru. Sťažovatelia porušenie označených práv zakladajú okrem iného na tom, že v priebehu konania Súdu SDKÚ-DS neboli oboznámení so skutkom, ktorého sa mali dopustiť, neboli oboznámení s navrhovanými dôkazmi a nebolo im umožnené nahliadnuť do spisu rozhodovacieho orgánu. Sťažovatelia ďalej poukazujú na skutočnosť, že označené rozhodnutia o vylúčení sú nepreskúmateľné v časti vykonávaného dokazovania, že sťažovateľmi vykonané dôkazy neboli v rozhodnutiach hodnotené a v priebehu konania nebolo preukázané, že skutok sa stal. Podľa vyjadrenia sťažovateľov *„V príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím Súdu SDKÚ-DS bol prehlbený nezákonný stav, ktorým je porušenie základných práv navrhovateľov (sťažovateľov, pozn.). Najmä slobody prejavu, práva na súdnu a inú právnu ochranu ako i slobody združovať sa v politických stranách.“*

V nadväznosti na uvedené sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd v náleze tiež vyslovil, a to osobitne vo vzťahu ku každému zo sťažovateľov, že Súd SDKÚ-DS označenými rozhodnutiami, ktorými rozhodol o ich vylúčení z politickej strany SDKÚ-DS, porušil ich základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 29 ods. 2, čl. 46 a čl. 48 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6, čl. 10 a čl. 11 dohovoru. Súčasne žiadajú tieto rozhodnutia Súdu SDKÚ-DS zrušiť.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd opierajúc sa o svoju doterajšiu judikatúru poukazuje na to, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže smerovať len proti rozhodnutiam, opatreniam alebo zásahom orgánov verejnej moci, ktorými sú štátne orgány, orgány územnej a záujmovej samosprávy, verejnoprávne inštitúcie, ako aj fyzické osoby a právnické osoby, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci. Inými slovami, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je garanciou ochrany základných práv a slobôd pred ich porušovaním verejnou mocou, a nie pred ich porušovaním fyzickými osobami alebo právnickými osobami, ktoré verejnú moc nevykonávajú (mutatis mutandis I. ÚS 103/03, I. ÚS 57/04).

Zo sťažnosti a z jej doplnenia je zrejmé, že sťažovatelia namietajú porušenie označených základných práv a práv postupom a rozhodnutiami príslušných orgánov politickej strany, v danom prípade SDKÚ-DS.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že politické strany a politické hnutia sa v modernom demokratickom a právnom štáte zúčastňujú na formovaní a tvorbe politického systému, a preto je ich postavenie a činnosť jedným z významných prvkov fungovania zastupiteľských demokracií, avšak samotné politické strany a politické hnutia nemajú postavenie orgánov verejnej moci, ktorým by ústava alebo zákony priznávali právomoc autoritatívnym spôsobom rozhodovať o právach a povinnostiach iných osôb, ale majú postavenie právnických osôb. Z tohto dôvodu sa na postavenie a konanie politických strán a politických hnutí nevzťahuje ani ústavný režim zakotvený v čl. 2. ods. 2 ústavy, ako na iné orgány verejnej moci, ale spadajú pod ústavný režim vyjadrený v čl. 2 ods. 3 ústavy tak, ako iné fyzické osoby, resp. právnické osoby, ktoré nedisponujú štátnou (verejnou) mocou. Uvedenému plne zodpovedá aj ústavná úprava obsiahnutá v čl. 29 ods. 4, podľa ktorej sú politické strany a politické hnutia, ako aj spolky, spoločnosti alebo iné združenia oddelené od štátu. V naznačených súvislostiach je potom uvedený článok ústavy potrebné interpretovať tak, že politické strany a politické hnutia nedisponujú štátnou, resp. verejnou mocou, a preto ani nemôžu mať postavenie orgánov verejnej moci.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia, ktorí boli v tomto konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, namietali porušenie základných práv a práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru v sťažnosti postupom a rozhodnutiami orgánov politickej strany, teda právnickou osobou, ktorá verejnú moc nevykonáva, preto ich sťažnosť je nezlučiteľná *ratione personae* s čl. 127 ústavy.

Ústavný súd preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi a žiadosťami sťažovateľov, vrátane návrhu na rozhodnutie o dočasnom opatrení a odložení vykonateľnosti uznesení Prezídia SDKÚ-DS č. 4/2008 z 3. marca 2008 a č. 5/2008 z 8. marca 2008 až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, už nezaoberal.

Nad rámec uvedeného odôvodnenia ústavný súd poukazuje na § 19 ods. 1 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov, podľa ktorého ak člen strany považuje rozhodnutie orgánu strany za nezákonné alebo odporujúce stanovám, môže do 30 dní od prijatia takéhoto rozhodnutia požiadať krajský súd o jeho preskúmanie. Ústavný súd by preto, odhliadnuc od právnej povahy odporcu v tomto konaní, v žiadnom prípade nemohol akceptovať tvrdenie sťažovateľov, že „...*jediným orgánom príslušným na prejednanie sťažnosti...*“ je ústavný súd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2009